

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tje dešele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v sredo dne 3. februarja 1892.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo nujno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla konec meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovno, da pošiljanje ne preneha in da dobé vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto . . . gld. 13.— | Četrt leta . . . gld. 3-30
Pol leta . . . „ 6-50 | Jeden mesec . . . „ 1-10
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto . . . gld. 15.— | Četrt leta . . . gld. 4.—
Pol leta . . . „ 8.— | Jeden mesec . . . „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a h kratu se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne ohranja na dotično naročilo.

Upravnništvo „Slovenskega Naroda“.

Volitve na Ogerskem.

Končni izid državnozbornih volitev ogerskih dal se bode določiti stoprav dne 6. februarja, a vzlic temu si moremo že danes narediti pristno sliko o numeričnem razmerju mej posameznimi v državnem zboru zastopanimi strankami. Kar so prorokovali ogerske razmere poznavajoči novinarji, obistinilo se je večinoma; privrženci grofa Szaparyja imeli bodo v državnem zboru veliko večino, skoro tolikšno, kakor so jo imeli prej, akopram so v volilni borbi propadli baš nekateri najodličnejši njenih pristašev. Vsega vkupe izgubila bode liberalna vladna stranka kakih dvajset mandatov. To gotovo ni mnogo, ali za vladajočo stranko je i to hud udarec, zakaj splošno se je sodilo, da bodo te volitve opozicijske stranke uničile. Vladni privrženci storili so vse, kar mogoče, da oškodijo nasprotnike. Zlasti in upravičeno očitalo se je opoziciji, da je s pomočjo obstrukcije in protih škandalov ovirala uspešno delovanje parlamenta. Toda madjarskih volilcev se to očitjanje ni prijelo,

dočim je opozicija pridobila mnogo privržencev že s tem, da je na svojo zastavo zapisala géslo: Boj proti podržavljenju uprave.

Na čelu tistih, ki se protivijo podržavljenju uprave, stoji grof Apponyi, katerega prizadevanja o teh volitvah niso tako brezuspešna, kakor je to napovedovalo. Vzlic temu, da se vrše volitve o slabem času, ker mnogi volilci vsled zime ne pridejo na volišče, pridobila je narodna stranka, kakor se imenuje Apponyi-jeva frankelija, lepo število mandatov in bode v novem državnem zboru vladi še bolj nevarna nasprotnica kakor ji je bila dosihdob.

Pozornosti vredno je tudi to, da so pri teh volitvah v nekaterih krajih katoliški elementi nastopili samostojno. Čuditi se temu ni, zakaj konservativni elementi doslej niso sploh niti zastopani bili. Vse ogerske parlamentarne frakcije so liberalne, in nebena ni čutila potrebe poganjati se za konservativne ideje. Zdaj pa so se katoliški konservativci postavili na svoje noge in začeli se boriti zlasti proti ožjim somišljenikom bivšega ministerkega predsednika Tisze. Katoliki ogerski očitajo Tiszi in njegovim naslednikom, da se ne zmenijo za katoliške interese in gledé kalvinca Tisze je to očitjanje deloma tudi utemeljeno. Prva posledica tega potopanja katoliških elementov je to, da so nekateri naj odličnejši in najstarejši člani liberalne stranke izgubili svoje mandate. Ogerskih katoličanov pa v tem boju ne vodijo škofje — v nekaterih okrajih propadli so celo kandidatje novega primasa in sicer valed odpora katoliške frakcije — nego zgol nižja duhovščina, a uspeh nje je večji nego se sodi, kajti mnogi liberalni poslanci zagotovili so si izvolitev s tem, da so podpisali poseben revers v katerem obečajo, da bodo branili katoliško stališče, ako bi vlada hotela rešiti kako cerkveno-politiško zadevo v zmislu, duhovščini neugodnem.

Slovanom ogerskim niso te volitve nič koristile. Siromašni Slovaki niti na volišče niso prišli in tako zastopajo njih narodne in gospodarske interese sami vladi udani Madjari. Takisto kakor Slovakom godi se tudi ogerskim Rusom, kateri nimajo ni jednega zastopnika, dočim so poslali Srbi sicer nekaj svojih rojakov v Budimpešto ali take,

da bodo hodili z vlado čez drn in strn. Glede Rumunov se je svoječasno govorilo, da se bodo ob volitvah zjediniili s Kossuthovo stranko. To se ni zgodilo. Rumuni razglasili so oficijelno, da bodo tudi nadalje še tirali pasivno opozicijo in se tega tudi držali. Le ondu, kjer so imeli toliko moči, da so mogli odločilno poseči v volitev, ondu so nastopili in glasovali za opozicijske kandidate.

Erdeljski Saksonci volili so na podlagi posebnega kompromisa sicer stare svoje poslance, a ti bodo odslej podpirali madjarsko vlado tako vstrajno kakor jo — žal — podpirajo hrvatski zastopniki.

Omeniti je še nekaj; vlada grofa Szaparyja se pri teh volitvah ni posluževala vseh tistih sredstev, s katerimi si je navadno pomagal oče volilne korupcije ogerske, Tisza Kalman. Vladni organi pritiskali in uplivali so tudi sedaj kar najbolj mogoče, a pravici vender niso tako naravnost v obraz bili, nego se je to delalo za časa Tisze.

Ogerska vlada si torej s tem, da je razpustila po zimi državni zbor in da so se po zimi vršile nove volitve, ni dosti pomagala; tudi v novi zbornici nasprotovali jej bodo oni isti elementi, kateri so ji že prej grenili življenje. Opozicija sicer ni tako močna, da bi mogla vlado ovreči, dovolj je pa močna, da ovira plodonosno in uspešno delovanje in ker vrh tega ne bode posebno izbirljiva glede sredstev, smeti je reči, da čakajo vlado hude in nevarne parlamentarne borbe, in da z velikimi svojimi reformami bržkone niti na dan ne bode stopila.

Državni zbor.

Na Dunaji 29. januarja.

Obravnava o preustroju pravoslavnih naukov se je precej oživila sosebno v včerajšnji seji sta govora dr. Herolda in dr. Ferjančiča vzbudila občo pozornost. Oba sta marsikako koristno zrno v obče pobrala in je izluščila, na to se pa na narodno polje podala in v jednako taktne, mirnem kakor odločnem govoru vladnemu zastopniku povedala, kaj želita naroda, češki in slovenski, kaj jima je potrebno. Istinito, ako so bila že zdavna slovenska predavanja na pravoslavnih fakultetah v Gradci in v Ljubljani mogoča, mogoča so tudi danes, tem

LISTEK.

Iz dijaških let.

(Črtica.)

Sprehajajoč se nekega dne minule zime po mestu L., prišel sem slučajno na drsališče. Postojim malo, da se nasladim, gledaje različni svet, kako se drsa, rekel bi, za stavo. Prime me želja, da se tudi jaz pomešam mej drsalce, kar mi nehoti pride na um usoda prijatelja mojega Ivana Markežiča.

Bilo je leta 188* v zimskem tečaju, tedaj sem bil v osmém gimnzijskem razredu v mestu K. Razven drugih bil mi je sošolec tudi Ivan, čil mladenič, srednje postave, vesele naravi in šaljivec na glasu. Ker po zimi zunaj ni bolj zabave nego na ledu, gojili smo jo zato tudi mi prav pridno. Drsali smo se, da je bilo veselje. Tako smo prebili zadnje dni božičnih počitnic skoro izključno na ledu. Spominjam se, kakor da je danes, bilo je tretji božični dan, ko je veselo društvo mojih prijateljev na čelu jim Ivan, z drsalkami v rokah, privrelo v mojo sobo. Prišli so, da grem z njimi na led. Znaoč, da me ne bodo na miru pustili, nisem mogel drugega

storiti, nego da se odzovem pozivu. Vzajem drsalke pa hajd z njimi.

Ta dan svirala je godba na drsališči in ljudi je bilo vse polno. Meni to drenjanje ni posebno ugajalo, zato sem raje gledal, kakor da bi se bil drsal. No, to Ivanu ni bilo povšeči, pride k meni ter me nagovarja, da si pričvrstim drsalke, češ, da me bode seznanil z neko krasotico prve vrste — kakor je on navadno rekel — z Matildo Jonkičevo iz M., prijateljico Anke Pavlovičeve.

— Kje je? uprašam ga, ko v tem hipu švig-neti mimo naju Anka in ona, držeč se za roke.

— Ali je ta?

— Da, ta je.

Ker sem bil z Anko dobro znan, odletela sva s prijateljem, držeč se za roke, proti Anki in prijateljici njeni ter sem se seznanil z njo. Da smo se potem zabavali v kolikor je na drsališči mogoče, mislim, ni potrebno, da pripovedujem.

Prihodnje dni nismo niti jednega izpustili, da ne bi bili na ledu. Morali smo tako, ker nam je Ivanova volja bila sveta, a Ivan naš mili prijatelj. Tu smo sedaj zabavali Ankino prijateljico, da se ne potoži na K—ške dijače, posebno Ivan se ni ločil od nje. Bila mu je všeč.

* * *

Božični prazniki so minuli in mi smo se zbrali zdravi in veseli v šoli, samo Ivan bil je nekako spremenjen. Lice sicer rudeče mu je obledelo, a ona prirojena veselost izginila je vidoma. Sošolci, ki so bili v božiču doma, niso se mogli dosti načuditi Ivanovi premembi, nasprotno pa mi tega nismo toliko opazili, ker nam je bil vedno pred očmi, a vsejedno smo zapazili tudi mi njegovo molčljivost.

Jaz, kot njegov najbolji prijatelj, predlagam, da se popoldne (predavanja ni bilo) vsi sestanemo na ledu, po večerji pa, da stopimo h „Kraljeviču Marku“ na „časo razgovora“, ne bi li tako Ivana malo razvedrili. Moj predlog bil je jednoglasno vsprejet, posebno kar se tiče druge točke.

Rečeno, storjeno. Komaj je štiri odbilo, ponesli smo kojigo domov, potem pa drsalke v roko in brzo na led.

Razume se, da tudi ta dan nismi bili tamkaj sami. Bilo je slanih in neslanih, bila je tudi Anka Pavlovičeva, a njene prijateljice ni bilo. Opazivši to Ivan ter poizvedši natančneje pri Anki, pride k meni in reče mi bolestno: odšla je.

Na to odpne drsalke in odide. Zamán sem klical za njim, da bi počakal, ker mu imam nekaj povedati; ni me poslušal.

Zaljubljen je, pomislil pri sebi, a matura

bolj, ko se je slovensko pravištvo pomnožilo tudi po številu in v znanostih in bi izpolnitev te zahteve ne bila nemogoča.

Ob 11^{1/2} uri pred poludnevom otvoril je predsednik dr. Smolka 105. sejo tekočega zasedanja. Na dnevnem redu seje stalo je nadaljevanje obravnave o novem zakonskem načrtu pravoslovnih ukov.

Prišel je obravnavo včeraj kot glavni govornik proti: dr. Herold, vodja mladočeske parlamentarne komisije. V izbornem govoru ustavlja se izvedbi predloženega zakona. Obvezni kolegij nemškega prava vidi se mu nepotreben in to le valed političnega toka današnjega. To kaže že, da se je nemško pravo le tedaj uvajalo po naših vseučiliščih, kadar je bilo treba zagovarjati nemške interese. A tudi avstrijske pravne in državne povestnice ni, kajti „Avstrija“ ne obstoji več in ime nima niti narodno-niti državo-pravnega pomena. Sedaj imamo jedino avstro-ogersko monarhijo, oziroma našo skupino v državnem zboru zastopanih kraljestev in dežel.

Radi posebnega razvoja dežel te skupine tudi njihovo pravo ni razcveto jednako in poučevanje avstrijske pravne zgodovine bi bilo zopet državopravna fikcija, katere smer hoče osredotočiti našo skupino. Pač pa so se v isti potom državopravnega obstanka izcimila državna prava mej njimi tudi češko. Radi tega bi bilo pa umestno, da se na obeh vseučiliščih na Češkem poučuje češko zasebno in državno pravo kot obligatna predmeta. Prepričan je, da sedanja učna uprava tega ne bode izvela, radi tega češka stranka ne spremlja s posebnim zanimanjem in veseljem obravnav novega načrta. Avstrijska vseučilišča naj ne kažejo nemškega lica, marveč tako, kakoršno zahtevajo naše razmere in jedinstvo dežel, oziroma kraljestva češkega.

Glavni govornik za, dr. Jaques, meni, da se je doslej pokazalo silo veliko posebnih misel in želj, a nikake jednote. Ugovarja dr. Heroldu in ga skuša zavrniti, navajajoč, da je češko pravo stanovsko. Sicer pa priznava vsa načela, le da se izvedo v primerni meri.

Poročevalec Menger izjavi koncem glavne obravnave, da se mu vidi, da je vlada v zakonskem načrtu pravo zadela, kajti isti se giblje ravno v sredini mej posamnimi skrajnimi načrti. Konečno omenja, da se rabi beseda „Avstrija“ za skupino totranskih kraljestev in dežel.

Nato preide zbornica v podrobno obravnavo. K § 1. oglasi se posl. Kajzl in omeni, da se glede rigoroz in doktorata ničesar ne omenja in to znači napačno pomanjkljivost načrta.

Lažje bi bilo, da se prepusti uravnava državnih izpitov določilom potom uprave, nego uravnava rigoroz, ker to zahteva tudi § 11. državnega osnovnega zakona. Opravičuje pa njegovo zahtevo tudi istina, da so rigorozni ostrejši nego državni izpiti.

Z rigoroz, oziroma z doktoratom zvezana so tudi politična prava in cela zadeva je tolike važnosti, da stavi predlog, naj se urine določba, katera zahteva uravnava potrebnih korakov v dosego doktorata potom posebnega zakona.

Minister Gautsch se protivi temu in meni,

pred vrati; je li ponorel — minula ga bode lju-bezen, ko se bode znojil pred zelenim stolom.

Tudi jaz sem se bitro nasitil drsanja, vedno misleč na Ivana.

Ta dan ostavili smo nenavadno hitro drsališče. Zvečer h „Kraljeviču Marku“, bila je lozinka in razšli smo se.

Po večerji sem šel k Ivanu, da ga povabim, a nisem ga našel doma. Niti ni prišel z drsališča, kamor je odšel, rekla mi je njegova stara gospodinja Manda.

Kje bi mogel biti? Iskati ga, toda kje? Tedaj se spomnim, da je šel on najbrže takoj z drsališča h „Kraljeviču Marku“. Nisem se varal. Gostilničar mi je rekel, da je malo poprej odšel, predno so ti prišli, pokazujoč na moje društvo, katerim sem se pridružil tudi jaz.

— Koliko je popil?
— E, jeden litrček.
— No, bode vender našel stanovanje.

Pomirim se in zapojem jedno veselo, da je vse odmevalo. Veselju ni bilo ni kraja ni konca. Prijatelji so si doma opomogli, pa smo pili, ko da je imel biti sodnji dan. Prva čez polnoč nas je še našla, ko smo se vračali domov veselo pevajoč:

Polag navade stare,
Društvo se sestalo je;

da bode važnost državnih izpitov v prihodnje vse drugačna, ker bodo potrebni, da človek postane uradnik, doktorat pa bode potreben le učenjakom. Sicer se tudi v bodočnosti ne bodo zmanjšala prava, katera so zvezana z doktoratom.

Naš poslanec dr. Ferjančič izjavi, da se mu vidi uvedenje avstrijske državne povestnice mesto nemške popolnem utemeljeno. Ve, da kakor vsaka pravna povestnica tudi nemška upliva na uk dobro, a vsakdo je že iz gimnazije s seboj donesel toliko znanja nemške povestnice, da bode umel prednašalca nemškega prava, mej tem, ko je pri avstrijski zgodovini stvar nasprotna.

Z uvedenjem avstrijske povestnice bodo se avstrijski uki po avstrijčili. Vidi se mu tudi načrt v tretjem in petem tečaju dober, ker se bode odredilo v bodoče več prostora upravnemu pouku in uprašanjem, ki se tičejo socijalnega življenja in njegove rešitve. Seveda prašati pa je pri tem, bode li potomci i boljši pravniki postali potom tega načrta. Zakonski načrt glede priprave sodiškem u izpitu pa zahteva v nekaterih slučajih preveč. Pri sodiških dvorih ni možno nadaljevati pravoslovnih vaj s pravniki, to spada v področje vseučilišč. V zadostno kakovost pravnika pa spada tudi jezikovna zmožnost. Jugoslovanom se na nobenem avstrijskem vseučilišču ne daje priložnost naobraziti se o pravnih pojmi in v svojem jeziku. Naučni minister trdi, da ni docentov, govornik pa ve, da bi se že našli, ko bi se napovedala predavanja v slovenskem jeziku.

Ker predloženi načrt ne prejdukuje potrebam slovenskega ljudstva, glasoval bode zanj.

Na predlog poročevalca Menger-ja se § 1 vsprejme brez premene.

K § 2. oglasi se proti posl. Jaques, ki se obrača proti določbi, da ima naučni minister ločiti v koliko se vračuna čas pouka na družih fakultah, ker se mu vidi to nevarno, oziroma škodljivo dotičnikom, katere bi ta določba zadel. Želi zatorej odgovora ministrovega v tej zadevi.

Obravnava se na to prekine in seja zakonča ob 3^{1/2} uri popoldne.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 1. februvarja.

Državni zbor.

Razprava o učnem redu za pravnike še ni končana, kajti tudi v specialni debati pride na razgovor mnogo načelnovažnih stvari. Posl. dr. Laginja je zahteval, naj se pravnoveljavno pripoznajo na vseučilišču v Zagrebu izvršene pravnozgodovinske studije in pravnozgodovinski izpit tuzemcev, a posl. dr. Ferjančič je ponovil staro in že mnoge kratke izrečeno željo Slovencev, naj bi se na Graški univerzi kak učni predmet učil v slovenskem jeziku. Iskreni in za blaginjo naroda slovenskega vedno uneti gospod minister Gautsch protivil se je tema predlogoma jako odločno, tako da ni nikake nade, da bi ustregel želji naši.

Punktacije.

Brnski „Hlas“ poroča, da sta glede delitve okrajev na Češkem konferirala posl. Plener in princ Schwarzenberg ter da je slednji zahteval, naj se

Bilo, ne bilo na pare,
Samo, da veselo je.

Prihodnji dan zbrali smo se vsi s težkimi glavami v šoli. Samo jednega ni bilo — našega Ivana. Po šoli odšel sem takoj k njemu, da vidim, kaj mu je. Našel sem ga bolnega v postelji. Pripovedoval mi je, da je šel z leda takoj h „Kraljeviču Marku“, od tam k „Črni Katiki“, odtod pa se je precej vinjen podal okolu najdajste ure proti domu. Moral se je mej potoma kje na zid prisloniti ter zadremati, ker je že tri odbilo, ko je prišel domov in posledica tega, da je mrzlica.

Iz mrzlice razvila se je vročinska bolezen in v štirinajstih dneh zaprl je oči za vselej, dasi je zdravnik vse mogoče poskušal, da bi ga rešil.

Spremili smo najboljšega nam druga k zadnjemu počitku.

Ko me je zopet posel privel v K., izvedel sem od Anke Pavlovičeve, sedaj že gospe Vukove, da se je tudi Matilda že preselila na drugi svet. Odkar je izvedela za Ivanovo smrt, venela je, dokler ni zatislila oči za vselej. Tako je menda moralo biti.

— Kako lanske zime, ali ste se kaj drsali?

— Ne, zaklel sem se, da ne grem na led, odkar sem izgubil svojega najboljšega tovariša.

D. Š. Podgorec.

razprava o tej zadevi preloži dotlej, da bode ves operat gotov, tako da bode češkemu deželnemu zboru mogoče kar nakrat rešiti delitev. Plener je seveda terjal, da se naj vsaj tisti operati rešijo, kateri so izgotovljeni, a princ Schwarzenberg odklonil je formalno to zahtevanje v imenu čeških veleposestnikov. Tisti dan bila je mej princem Schwarzenbergom, mej češkimi veleposestniki in češkimi poslanci iz Morave dolga konferencija in so vsi pritrdili kneza Schwarzenberga poročilu glede pogovora s Plenerjem.

Ogerske volitve.

Rezultat ogerskih volitev je v glavnih točkah znan, in sicer ni tako ugoden za vladno ali takozvano liberalno stranko, kakor se je iz začetka sodilo. Izvoljenih je dosedaj 200 liberalcev, 57 narodnjakov, 73 neodvisnjakov, 12 pristašev na program iz l. 1848. stoječe frakcije in 6 divjakov. Liberalna stranka dobila je doslej 36 novih okrajev, izgubila 49, tako da znaša efektivna izguba 13 mandatov. Narodnjaki pridobili so 11 mandatov več, kakor so jih imeli dozdaj, neodvisnjaki imado tudi 14 mandatov več ko prej. Ugronova stranka izgubila je 3 mandate. Nekateri liberalni poslanci voljeni so v več krajih in bodo pri novi volitvi dotični kraji gotovo prešli k opoziciji.

Vnanje države.

Bolgarska in Rusija.

Glasilo bolgarske vlade, v Sofiji izhajajoča „Svoboda“, napada v zadnji številki rusko politiko. List očita Rusiji, da dela spletke, da prouzroča hudodelstva in da se poslužuje najpodlejših sredstev, samo da bi uničila sedanje razmere na Bolgarskem. „Svoboda“ naglašava pravico Bolgarske ekzistovati, ne da bi v to privolila Rusija in tudi proti volji te države, konečno ironizuje „Svoboda“ Ruso in pravi, da mora Bolgarska biti Rusiji hvaležna zato, da ji je dokazala, da enakost krvi in vere še ni jamstvo za iskrenost prijateljstva. Ta članek vzbuja občno pozornost, kajti Stambulov je navadno preveč prekanjen, da bi po nepotrebnem provociral Rusijo.

Italijanski dljaki

so nekaj časa sem jako razburjeni in na vseh univerzah, v Palermu, Napolju, Rimu in Turinu so bili tako resni izgredi, da je vlada dve visoki šoli začeno že zaprla. V Napolju dal je profesor Scaduto nekemu vseučiliščniku celo zausnico. Vladni listi trde, da je vse te izgrede prouzročila opozicija in da je dijake nalašč nabujskala proti naučnemu ministru Villariju, samo da bi ga na ta način onemogočila in spravila ministerstvo v zadrego.

Pruski deželni zbor.

Debata zaradi novega šolskega zakona traja še vedno. Nasprotniki poslali so v boj proti temu zakonu najboljšega svojega govornika posl. Virchow, čegar govor je veleznamenit. Proti Virchowu govoril je grof Caprivi, a nič kaj srečno. V parlamentarnih krogih sodi se splošno, da je kriza neizogibna. Nekateri listi javljajo, da se vrši na najvišjem mestu mej posamnimi strankami hud boj in, kakor kaže, zmagal bode grof Zedlitz, naučni minister, kajti postopanje njegovo je vse bolj odločno in odbijajoče. Govori se tudi, da se je cesar izrazil jako neugodno za liberalce in kot odgovor na to kritiko pravijo ti: Tu se gre le za reakcijo: Muel in Beningsen našla bodeta pravo pot.

Dopisi.

Z Dolenjskega 29. januarja. [Izv. dop.]

Poslanec Šuklje je zagovarjal trgovinske pogodbe in tudi § 5. pogodbe z Italijo je našel pred njegovo državniško modrostjo milost in vse to radi trojne zveze, s katero baje mi Slovenci simpatizujemo. Ni mi treba poudarjati, da s takim nagovarjanjem ne more biti zadovoljen nobeden Slovenec, kateri si je ohranil prosto sodbo in kateremu ni treba misliti, kakor to zahteva Taaffe z Gaučem in Kuenburgom. Iz srca nam je govoril o tej zadevi posl. Pfeifer, ki je pokazal, kakšne žrtve nam nalaga trojna zveza in da sedaj ta zveza zahteva, da se uniči naša vinoreja. Danes mi ni mogoče tolmačiti, kako je mogel Šuklje v tej zadevi govoriti in sicer govoriti proti koristim svojih volilcev in v njihovo škodo, kajti vsi meščani Šukljevega volilnega okraja so večinoma vinogradniki. Če je že mogel glasovati za pogodbe, naj bi bil glasoval, a ne tako govoril. Nehote se mi uriva misel, da je naš dični poslanec govoril, da bi si opral madež, s katerim se je omadeževal pred Taaffe-Gauč-Kuenburgom radi svojega res izvrstnega govora proti Gauču. Ne bode odveč, ako navedemo bralcem sodbo o italijanski uvoznini na vino, kakor jo je priobčil grof Teodor Latour na graščini „Runce pri Korminu“, v 4. številki strokovnega lista „Die Weinlaube“. On piše: „Nehote se vpraša vsak: Kaj je resnica, kateri nazor je pravi? Dasi odgovorim na to vprašanje, mora nam biti jasno pred vsem: Kakšno je

Dalje v prilogi.

pridelovanje vina v Italiji, kakšno na Avstrijskem? Se li more meriti naša vinoreja z vinorejo v Italiji? Ker že pridelujemo vino četrto stoletje in sicer na italijanski granici v avstrijskem primorju, poznato mi je, kako se prideluje italijansko vino.

Italijansko posestvo je večinoma v rokah velikih posestnikov, katerim obdelujejo polja najemniki, „coloni“ imenovani, in sicer proti temu, da imajo nekoliko dohodkov od pridelkov. „Coloni“ stanujejo v hišah svojih gospodarjev in sadijo trte med njivami v vrstah v določenih daljavah, obdelujejo jih ter dajo polovico ali dve tretjini grozdja brez vsake odškodnine svojim gospodarjem; „coloni“ zmagajo tudi grozdje brez vsake odškodnine. Kar so pa „coloni“ vina pridelali, vzame jim gospodar za najemnino; skratka, gospodar ima vino v kleti, ne da bi imel druge stroške, kakor polovico za porabljeno žveplo in bakreno galico. Dozdeva se mi, da vina boljši kup ni mogoče pridelovati. „Colono“ je z malim zadovoljen, hrana mu je le polenta, prodano vino pa mora še gospodarju brezplačno izvoziti. Vprašanje nastane, kako da se ni to ceno pridelovanje še do sedaj občutilo?

Italija je imela prva pred kakimi 40 leti bolezen na grozdju, zadnja leta pa peronospero; obe bolezni uničita vinsko letino. Trte so se zane-marjale in niso dajale nikakega dohodka. V zadnjih letih, posebno pred dvema letoma, so se pa začele splošno trte škropiti z galico. Posledica je bila, da so začeli zopet saditi trte v velikih množinah. Pridelali so tudi lansko leto čudo veliko vina. Škropljene trte so postale zdrave, in dale bodo leto za letom več pridelkov. So pa tudi v Italiji veliki vinogradi, ki se ne obdelujejo s „coloni“, vendar se ne plačuje več dnine, kakor 1 frank = 43 kr. Delavci pa gredo na delo z jutranjim svitom in delajo pozno v noč. Klimatične razmere znane so vsem. Da bi trte po zimi ali spomladi pozeble, je velika izjema; pod vročim podnebjem pa dozori grozdje vsako leto. Dostavim še, da so Italijani tudi svoje kletarstvo jako povzdignili; govorilo se je še pred kratkim, da italijanska vina niso trpežna, sedaj to ni več res. Italijani znajo ravno tako z vinom ravnati, kakor kje drugje. Pričakovati nam je torej v Italiji velika množina prav dobrega vina. Vino hočejo prodati, pa kam? V deželi sami popijejo malo vina — Italija ni Francosko, kjer pijejo prebivalci sami vino. Letošnje leto prodajalo se je v Vidmu južno italijansko vino po 5—6 gld. hektoliter. Gospodje, ki so za pogodbo z Italijo, imajo še v mislih one čase, ko se je prodajalo furlansko vino v Vidmu po 30 gld. Ti časi so trajali le tako dolgo, kakor dolgo se niso znali Italijani varovati bolezni na grozdju in peronosperi.

Dandanes je položaj čisto drugi. Poglejmo si sedaj pridelovanje avstrijskega vina. Glavni vinorodni kraji uničeni so po trtni uši. Posestniki vinogradov bodo zasajali nove vinograde le v slučaju, ako bode imelo vino tako ceno, da se bode pridelovanje izplačalo. Požlahtnitev trt, prilagodenje raznih vrst, razne zemlje, vse to je še pri nas v povojih. Pomisliti je dalje, da naši delavci stanejo po 1 gld. na dan, da je dalje tudi naše podnebje tako, da pridelamo vsako desetletje komaj jedenkrat ali dvakrat izvrstno pijačo. Ali zares mislite, da bode čakal konkurent, kakor je Italija, in da ne bode popolnoma uničila svojega konkurenta Avstrija, kateremu so roke popolnoma zavezane, da bi se branil. Ali ni današnji trenotek jako ugoden zato, privaditi naše ljudstvo italijanskim vinom, ki se bodo v kratkem radi nizke cene popolnoma udomačila. Italijani so veliko prebrihtni trgovci, da bi si ne izkoristili § 5. Francoska je Italiji zaprta, kam torej z vinom? Take so razmere obeh dežel. Stalna določitev uvoznine 8 gld. od hektolitra bi vsaj nekoliko branila Avstrijsko vinorejo v času, ko se je bati, da popolnoma ne opeša.

Tako piše mož, kateremu so znane razmere. Sedaj pa pride slovenski poslanec vinorodnih krajev in si upa zagovarjati zloglasni § 5. Ne zadosti — za njim pridejo nekateri njegovi volilci in ga imenujejo častnim udom! Difficile est, satyram non scribere.

Hvala vam poslanci, ki ste se spomnili naših teženj in ste glasovali proti § 5. Dolenjski volilci, zahtevajte, naj se opravičijo poslanci, ki so glasovali proti Vašim koristim.

Iz Cerknice 29. januarja. [Izv. dop.] V 19. št. „Slovenčev“ čitali smo dopis iz Cerknice, v katerem se dopisnik hvali, da prihaja v cerkniško faro skoro 90 iztisov „Domoljuba“, na „Rodoljuba“

je pa menda le jeden naročen. — Na to nam je izjaviti, da je v cerkniški fari več kakor jeden naročen na „Rodoljuba“ in ti naročniki so vsi zavedni, inteligentni narodnjaki. Da pa število prihajajočih „Domoljubov“ presega broj naročenih „Rodoljubov“, je čisto naravno, zakaj pomisliti je, da je naše ljudstvo še nevedno in duhovščini slepo udano. Če potem to ljudstvo z lece čuje toliko priporočati „Domoljuba“, če duhovščina ta list tudi zunaj cerkve močno hvali, potem ni čuda, če se kmetič celo udolži, da ubere pot pod noge proti duhovništvu ter nese one krajcarje za „Domoljuba“. Sicer pa to še ne dokazuje, da je brezverec on, ki bere „Rodoljuba“ in naj bi bil ta list še „liberalnejši“ in „pohujšljivejši“, kar pa v istini ni! Marsikdo čita liste različnih strank zato, da sliši različna mnenja, pro in contra. Na tak način mu je možno pravo pogoditi v svoji sodbi. Tudi Goriški dr. Mahnič čita liberalne časnike mnogih jezikov, a kdo ga bode zaradi tega zmatral liberalcem?!

Jaz ne zamerim duhovščini, če dela na to, da obudi veselje do čitanja. Priporočam ji le, da bi delala tudi na to, da se pri nas ustanovi podružnica sv. Cirila in Metoda, ali pa, da se poživi Meniševska.

Po odhodu narodnega gosp. ekspozita Mateja Kljuna iz Begunj je Meniševska podružnica sv. Cirila in Metoda zaspala do cela. Begunjski nadučitelj je sicer vse storil, kar mu je bilo možno, da bi Meniševsko podružnico sv. Cirila in Metoda zopet obudil v življenje. Pooblaščen po njenem podpredsedniku in po glavnem vodstvu v Ljubljani, povabil je vsakega udeleženca posebej pismeno na občni zbor 15. nov. m. l. Vrh tega dal je še pred cerkvijo nabiti lepak, ki je v toplih besedah vabil na obilo udeležbo tega zbora. Toda žal! Izmed 10 ustanovnikov in 26 letnikov so se zborovanja udeležili (čujte in strmite!) 3, reci trije!...

Zakaj se naše ljudstvo v obče ne more ogreti za družbo sv. Cirila in Metoda? Hočem povedati svoje mnenje brez ovinkov. Naš prosti kmet je kolikor toliko egoist. Če da goldinar, hoče imeti nekaj recimo: materialnega dobička od tega. Pri družbi sv. Mohorja dobi lepo število knjig za isto svoto. O moralnem dobičku, ki ga ima, če žrtvuje nekaj šestice za družbo sv. Cirila in Metoda, nima pravega pojma. Zakaj pa naša duhovščina ne priporoča družbe sv. Cirila in Metoda zlece vsaj v tisti meri, kakor „Domoljuba“? Tu bi bilo jako hvaležno polje za duhovščino, ako jej je res mar za prosveto naroda.

Tristoletnica J. A. Komenskega.

Letos bode preteklo 300 let, kar se je porodil najslavnejši pedagog slovanskega rodu, Jan Amos Komensky. Njega poznajo vsi kulturni narodi, njegova dela so preložena na vse znameniteje jezike. Zaradi tega se bode tudi letos praznovala njemu v čast tristoletnica ne le po avstrijskih deželah, temveč tudi v inozemstvu. Osobito na Češkem, kjer je mnogo učiteljskih društev po njem imenovanih, delajo se obširne priprave. Priredil se bode tudi Komenskyjev muzej.

To nam daje priliko, da tudi slovenski učitelji pokažemo, da poznamo tega pedagogičnega velikana. Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“ je v svojih zadnjih sejah razpravljal to stvar in sklenil, da priredi dne 19. malega travna t. l. (velikonočni torek) zvečer slavnost z velikim koncertom. Odbor je prepričan, da bode slovensko učiteljstvo ta sklep radostno potrdilo. Zaradi tega se nadeja, da ga bode slavno učiteljstvo pri izvrstitvi tega sklepa vsestransko podpiralo. Slavnostni program za to slavnost se bode določil, kakor hitro bode odbor vsej približno vedel, na katere moči in na koliko pevk in pevcev izmed slovenskega učiteljstva sme računati za sodelovanje.

Drage kolegije in kolegi! Pokažimo tu javno, kaj naš stan premore! Pokažimo z mnogobrojno udeležbo, da jedinstveno postopamo! Povzdignimo s takim postopanjem ugled učiteljskega stanu!

Podpisani odbor torej prosi slovenske učiteljice-pevke in učitelje-pevce, naj so člani našega društva ali ne, da mu blagoizvolijo vsaj do dne 10. svečana t. l. po dopisnici naznaniti, ali bodo sodelovali pri koncertu in za kateri glas naj se jim preskrbe note. Ako hočemo dostojno nostopiti, mora

nas biti mnogo, mnogo! Ker je treba za priprave dosti časa, mora odbor do gori imenovanega dne vedeti vsaj približno število. Torej naj nikdo ne odlašaj, češ: saj se še pozneje lahko oglasim. Oglašila naj se pošiljajo tajuiku gosp. Jakobu Furlanu, učitelju v Ljubljani.

V Ljubljani dne 15. januarja 1892.

Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“.

Izpred sodišča.

Tiskovna pravda med & iur. dr. Riebla proti uredniku lista „Marburger Zeitung“ Maksu Besoziju in zdravniku dr. Franu Premschaku v Celji.

V Celji, dne 24. januarja 1892.

(Konec.)

Dalje konstatira iz knjige, da je dal dr. Riebl meseca novembra 1889 delavcu Ojsteršku popolnoma pravičen recept za njegovo kožno bolezen. Kriva receptura se je torej od dr. Neckermana — kateri se poslovne knjige dr. Riebla gotovo ni nadejal — dr. Rieblu podložila. To se potrdi še bolj po pričah Ojsteršek in Novak. Priča Ojsteršek pravi, da je prišel v bolnišnico z receptom, katerega je dobil od dr. Riebla, tam ga je zdravil dr. Neckerman. Priča odločno zanika, da bi bil on dr. Rieblu plačal za zdravljenje 33 gold., ali da bi bil on dr. Neckermanu to povedal. Kako dr. Neckerman do te trditve pride, ne vé, ker je on dr. Rieblu plačal le 40 kr., v lekarni pa 2 gld. ali 2 gld. 10 kr. (Ta cena zapisana je na pravem receptu.)

Priča Novak pravi, da je poslala na protinu in želodcu bolna res okoli sv. Ane (26. julija) 1889 k dr. Rieblu po zdravila, ki so stale menda 1 gld. 26 kr. (na njenem receptu zapisano 1 gld. 36 kr.). Dru. Rieblu pa je plačala 40 kr. Protin ji je ostal, na želodcu je pa od takrat naprej vedno zdrava. To se popolnoma ujema s poslovnimi knjigami dr. Riebla.

Glede krivega spričevala, ki ga je dr. Neckerman očital dr. Rieblu, dokaže se po lastni izpovedbi priče Ane Kavčević in po izpovedbi njenih gospodarjev baron Rothkirsch-Panten, njene tovarišice v službi, dalje po preiskavi in sodbi Graških zdravnikov, da je bila Ana Kavčević takrat, ko jo je dr. Riebl upisal kot bolno, res bolna, da je kašljala, kri bljuvala in neprijetni duh iz ust imela. — Zvedenci Graški poleg tega potrdijo, da je bila ta oseba že prej večkrat bolna, in da sploh od prič podpisani in od dr. Riebla potrjeni simptomi drugidan pripreiskavi po mestnih zdravnikih še niso mogli zginiti!

Mnenje Graških izvedencev je, da iz vsega sledi, da dr. Riebla spričevalo ni bilo krivo.

Dr. Neckerman dal je slednjič uradno v „D. Wacht“ konstatirati, da je dr. Rieblava diagnoza o „Genickstarre“ pri dijaku Maroltu kriva, ker te bolezni v Celji razun v jedni rodbini nikjer ni bilo. Ana Marolt pove, kake simptome je bolnik imel, ravno to opisuje v svoji izpovedbi priča L. Hudovernik. Ana Marolt še izpove, da je ona brez vednosti, ali celo prigrvarjanja dr. Riebla prijavila javno zahvalo, dr. Riebl ji za 95 obiskov ni ničesar računil. — Mestna zdravnikova hotela sta pozneje pri bolniku konstatirati tifus. Predsednik konstatira pozneje, da se izrazi mnenje Dunajske fakultete po popisanih simptomih za „genickstarre“, ne pa za tifus. — (Gosp. dr. Neckerman, to vse pa ni lepo! Op. ured.) Po raznih predlogih in po prečitanih spisov prečita se mnenje Dunajske medicinske fakultete, ki se izraža o celi pravdi in o posameznih slučajih. Mnenje ostro biča sovraštvo in kruhoborstvo onih zdravnikov, kateri zavajajo veliko prakso in popularnost dr. Riebla. Ta ima svoj prvi uzrok, kakor je soditi po izpovedbah prič, v marljivosti dr. Riebla. Dalje graja dolge recepte dr. Riebla, zlasti njegove sirupe in družjenje nekakih sredstev ter pristavlja, da bi se moralo po faktih dokazati, če dr. Riebl zapisuje tudi drastična sredstva „per distantiam“ samo na vodo. — To bi bilo brezvestno. V posameznih zdravniških slučajih pravi mnenje, da se dr. Rieblu ne more predbacivati zdravniške nevednosti ali stokovnjaških hib, — če se pa dokaže po pričah postopanje dr. Riebla proti ljudstvu, potem je res, da si ta skuša dajati neki posebni nimbus, ki ni opravičen. — Tega pa fakulteteta od daleč seveda presoditi ne more in se bodo o dokazu resnice izjavili ljudski sodniki.

Predloži se na to 47 vprašanj porotnikom glede članka in posameznih točk. Slede govori:

Dr. Posener podpira obtožbo, češ, da se nasprotnikom dr. Riebla ni posrečilo dokazati ne jednega slučaja, očitala se mu je le njegova receptura, ordiniranje „par distance“ — katero izvršujejo tudi ostali zdravniki na deželi — in diagnoza po vodi. To izvrševal je pa tožnik le pri bolnih osebah ali vsaj na natančen opis ter vodo vedno vestno preiskal. Dr. Posener omenja žalostnih razmer v Celji, neverjetnega uradnega spričevala dr. Neckermana, napada, ki se je sredi obravnave pred

sodnijo izvršil proti dr. Rieblu, in neresničnega poročevanja „D. Wacht“ o tej pravdi v posebni izdaji. On kot nemški odvetnik mora izjaviti, da take razmere niso na čast mestu in stanovanju. Po 1½ ure trajajočem govoru predlaga obsodbo glede krivde in zanikanje uprašanj o posrečenem dokazu resnice.

Dr. Kummer (odvetnik iz Gradca) razvija v lepodoneh ali splošnih stavih, da se je dokaz popolnoma posrečil, da se mora s strogo razsodbo dr. Riebl kot čudežni zdravnik uničiti.

Po repliki in dupliki poroča predsednik v strogo objektivnem dolgem resumeji vse za to in ono stranko ugodne okolščine s pravnim poukom. Načelnik porotnikov (g. Sadnik iz Ptuja) naznani po 4 ure dolgem posvetovanju njihov izrek: V nekaterih slučajih — tako glede spričevala — zanikajo krivdo, ter odpade tudi dokaz resnice. Večinoma, posebno pa v vseh direktno in res razaljšljivih točkah pa potrdijo uprašanje glede krivde ter zanikajo uprašanja o posrečenem dokazu resnice.

Dokaz resnice se torej obtoženim v vseh točkah ni ne jedenkrat posrečil!

Na to objavila se je uvodom omenjena razsodba proti uredniku Besozziju in dr. Prem schaku.

Domače stvari.

— (O zadnji skupščini „Pravnika“) dobili smo obsežno poročilo, katerega pa danes ne moremo priobčiti. K volitvam poročamo še, da sta bila pregledovalcema računov jednoglasno izvoljena gg. dr. Jernej Zupanc, predsednik notarske zbornice, in dr. Fran Munda, odvetnik, oba v Ljubljani.

— (Slovensko gledališče.) Igra „Medved snubač“ ne spada baš mej najsrečnejše proizvode ruske dramatične literature, ki ima dokaj boljšega blaga. Tudi pri nas dosegla je včeraj le ne kako „succès d'estime“ a nič več. Ne povzdiguje se nikakor nad vrsto običajnih enakih del, katerih ima vsaka literatura na kupe, o literarni njeni vrednosti torej ni treba govoriti. Igralo se je povoljno, posebno sta si prizadevala gg. Borštnik in Sršen prav pošteno vzbujati smeh občinstva in sta ju v igri krepko podpirala g. Slavčeva in g. Danilo, vendar bi pri slednjem želeli malo bolj marljivega učenja, ker je za gledalca res mučno gledati igralca, ki se bori s svojim spominom in pobira besede za šepetalcem. Opereta „Uzbujeni lev“ predstavljala se je dovršeno, kakor zadnjikrat in nemamo ničesar dostaviti tedanji sodbi naši. Na dejamo se, da skoro čujemo kako novo opereto. Gledališče bilo je le srednje obiskano, — dokaz, da tudi občinstvo želi novosti. — Jutri predstavljala se bode znana igra „Cvrček“. Gledališki list prijavljamo na drugem mestu. Ustopnina je znižana.

— („Slavčev“ zabavni večer.) Opozarjamo še jedenkrat na jutrajšnji zabavni večer del. pevskega društva „Slavca“ v spodnjih prostorih čitalnice. Poudarjamo pri tem, da se za ta večer neso razpošiljala posebna vabila. Občinstvo bode se brez dvoma mnogobrojno odzvalo in pokazalo tudi pri tej priliki svoje simpatije do zaslužnega društva.

— (Umrl) je danes zjutraj za kapjo stari umirovljeni profesor Grünwald.

— (Dolenjske železnice.) Kakor smo že naznanili, prijavila je uradna „W. Ztg.“ koncesijsko listino z dne 16. decembra l. l. za Dolenjske železnice. Koncesionarja knez Karol Auersperg in baron Jožef Schwegel imata pravico graditi lokomotivno železnico kot glavno železnico druge vrste iz Ljubljane preko Grosuplje, Trebnjega in Novega mesta do Straže in lokalno železnico iz Grosuplje v Kočevje. Zgradba se mora pričeti takoj in biti gotova najdalje v dveh letih in pol. Gotove železnice se imajo takaj izročiti javnemu prometu.

— (Osobna vest.) Kakor je razvidno iz inserata v današnji številki, imenoval je tukajšnji generalni zastop banke „Slavije“ gospoda Josipa Prosenca za načelnika svojemu oddelku za varovanje življenja in je gosp. Prosenc voditeljstvo tega pisarničnega oddelka danes tudi že prevzel.

— (V klavnici) bilo je minoli teden komisijsko pregledovanje. Komisijo vodil je g. župan Grasselli osebno, a udeležili so se je tudi člani policijskega odseka in zastopnik mesarske zadruga g. Kopač. Komisija ukrenila je nasvetovati mestnemu zboru, da se takoj na spomlad napravi posebna lopa na tržišču s prašiči in nova ledenica, ker stara nikakor več ne zadošča, ker se v njej led prehitro stopi.

— (Koncert na citrah.) Znana virtuoza g. Jos. Omulec in njegov sin, štajerska Slovenca,

zabavala sta sinoči v spodnjih prostorih Čitalnice občinstvo z izvrstnim igranjem na citre. Kaj takega se redko čuje, trdili so veščaki, posebno pa je ugaljalo igranje na citre na lok. Nikdo naj ne zamudi, da jih čuje, ker malokdaj bode imel priliko, da posluša tako izborna godca-umetnika. Krasno sta izvela potpourri slovenskih pesnij. Jutri, na Svečnice dan, bodeta igrala v kolodvorski gostilni.

— (Prememba posesti.) Hišo zlatarja gospoda Josipa Sparovica v Rožnih ulicah kupil je iz proste roke gostilničar na Bregu gospod Ivan Slobodnik za 5800 gl.

— („Učiteljski Tovariš“,) glasilo „Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“ ima v 3. številki nastopno vsebino: J. Ravnikar — Litija: Jan Amos Komenski. — Prof. Fr. Orožen: O zemljepisnem pouku. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Listek. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Iz Ambusa. — Iz ljubljanske okolice. — S Krasa. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

— (Nauk, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami.) Na razna uprašanja naznanjamo, da je to knjižico dal natisniti deželni odbor kranjski in da se brezplačno razdeluje mej vinogradnike naše dežele. Atudi drugim deželnim odborom oziroma naročnikom ustreza rad, proti povrnitvi tiskovnih stroškov. Obrniti se je torej v tej zadevi do deželnega odbora kranjskega.

— (Znižanje tovarne voznine.) O tovarnih vozninah, katere so se za l. 1892. za postaje c. kr. avstrijskih državnih železnic in zasebnih železnic, na katerih država izvršuje promet, znižale, in so razglašene v naredbenem listu c. kr. trgovinskega ministerstva za železnice in brodarstvo, naznanjamo to-le: Za surov bombaž je, ako se odda, oziroma plača voznine od najmanj 10.000 kg za vozni list in voz, nadalje toda le do konca decembra l. 1892, tovarna cena notranjega tarifa na progi iz Trsta juž. kolodvor in Reke v Ljubljano juž. kolodvor znižana od 64 kr. od 100 kg na 55 kr. in na progi iz Trsta juž. kolodvor in Reke v Ljubljano drž. kolodvor od 70-9 kr. od 100 kg istotako na 55 ur.

— (Rudo) so pred nekaterimi tedni našli blizu Grosupljega. Prvi so jo zasedili delavci, kateri so ondu postavljali profile za Dolenjsko železnico ter prinesli nekaj kamnov v Ljubljano.

— (Bleško jezero) je vse zamrzneno in se bode podalo jutri več prijateljev drsalskega sporta na Bled.

— (Najden zaklad.) Pri Sv. Križu poleg Tržiča našla sta dva kmeta blizu Orančevega posestva precej veliko vsoto srebrnega in zlatega denarja. Ker sta si to prisvojila in pozneje prodajala, ne da bi koga obvestila o tem, dali so jih pod ključ in zdaj premišljujeta na Žabjaku, kaj je zaklad. Pričakujemo natančnejšega poročila.

— („Luči“,) spisal Ant. Funtek, ne obsegajo zgolj že v „Zvonu“ natisnjenih slikovitih podob, nego v knjižici, ki je izšla v prav elegantni in lični oprepi na dan, nahaja se deset novih doslej še nenatisnjenih slik, ki se vredno pridružujejo prejšnjim in obsegajo stran 87 do 127. To so slike štev. 21 do 30. Preverjeni smo, da bode slovensko občinstvo prav rado segalo po teh zares zanimivih obrazih iz življenja, v katerih nam pisatelj v pesdiško nadahnjeni prozi ob raznih lučih popisuje raznovrstne položaje človeškega življenja.

— (Nemško pevsko društvo) baje snujejo v Štorjah pri Celji. V osnovnem odboru so nastopni pristni „Germani“: Syrovatka, Supanc in Supan. Potreba nemškega društva je torej nedvomljiva.

— (Razpisana služba.) Mesto glavnega učitelja za nemški jezik, zemljepisje in zgodovino na c. kr. učiteljski pripravnici v Mariboru je izpraznjeno. Prosilci, ki so zmožni tudi za slovenski poučni jezik, imajo prednost.

— (Obsodba.) Pri apelnem senatu v Celovci obsojen je bil zidarski mojster Missoni, ki je gradil cerkveni stolp v Porečah, kateri se je podrl lamsko poetje, na 100 gl. globe, oziroma 20 dnij zapora. Župan Poreški bil je oproščen, oziroma se je potrdila prve inštanice razsodba.

— (Vrbsko jezero pri Celovci) je popolnoma zamrznilo. Za to jezero izdelujejo nov parnik v Lincu.

— (Predsednik višjemu sodišču v Trstu,) g. Defacis, je upokojen, kakor smo poročali. Kdo mu bode na tem za Slovence in

Hrvate prevažnem mestu naslednik, ni še gotovo. Najbolj pa je govor o gosp. Pecku, sedaj ministralnem svetniku na Dunaji. Ako bode imenovan ta, potem ne vemo, kako bode z jezikovno enakopravnostjo za Slovence in Hrvate v področju višjega sodišča Tržaškega. Ta kandidat je rodod Italijan in slovanskega jezika ne zua nobenega. Bil je tudi nedavno kandidat za predsednika višjemu sodišču na Tirolskem, a tirolski državni poslanci so se ga ubranili, češ, da je pristaš nemško-liberalnega duha; ni nam znano, ali so slovenski in hrvaški državni poslanci storili kaj, da bi preprečili imenovanje, katero ne obeta nič dobrega, glas je namreč čedalje močnejši, da dobodemo g. Pecka za Defacisovega naslednika.

— (Hrvatska čitalnica v Kastvu) izdala je ob priliki 25letnice svojega obstanka s pominsko knjižico, ki obsega zgodovino društva, pravila in nekaj pesmi za dodatek. Sestavil je zanimivo knjižico Vinko Rubeša, tiskala pa jo je tiskarna Dolenc v Trstu. Kastavska čitalnica je najstarejša in prvo hrvaško tako društvo v Istri.

— (100.000 goldinarjev) je glavni dobitnik velike razstavne loterije. Dovoljujemo si cenjene čitatelje našega lista opozoriti, da bode žrebanje že dne 12. februarja.

Društvene veselice.

— („Knjigoveško pomočniško osebje v Ljubljani“) priredi dne 13. februarja 1892. l. prvo sijajno veselico v prostorih Koslerjeve pivovarne s sodelovanjem domače godbe pod vodstvom g. Karola Pitscha. Začetek ob 8. uri zvečer. Ustopnina 40 kr.

— (Ljubljanski natakari in markerji) napravijo plesni venček dne 4. februarja v steklenem salonu kazinske restavracije. Sodeluje vojaška godba. Začetek ob 8. uri zvečer.

— (Senožeški pevci) priredé veselico s plesom z blagovoljnim sodelovanjem slavnega tamburaškega zbora Tržaškega v nedeljo dne 7. februarja 1892 v gostilni pri g. Mušiču v Senožečah. Vpored: 1. Nedvčd: „Zvezna“, pesem. 2. „Venec slov. narodnih pesnij“, udara tamb. zbor. 3. „Slovenec sem“, pesem. 4. Zabukovec: „Domači prepri“, vesela igra v jednom dejanju. 5. Hajdrih: „Jadransko morje“, pesem. 6. Vjek. Klaič: „Svracanje“, udara tamb. zbor. 7. Hajdrih: „Lahko noč“, pesem. 8. Tombola. 9. Ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Ustopnina: za osebo 50 kr., za obitelj 1 gl., k plesu 50 kr. Čisti prebitek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 30. januarja. Poslanska zbornica izročila ljudsko šolsko postavo posebni komisiji.

Dunaj 31. januarja. Na smrt obsojeni morilec Schneider odpovedal se je vsem pravnim sredstvom in naprosil svojega zagovornika, da uložijo prošnjo za pomiloščenje.

Budimpešta 31. januarja. Pri volitvi v Banffy-Hunyadu bili veliki izgredi. Pristaši skrajne levice napadli komisijo, orožniki morali streljati, trije mrtvi, dva ranjena. Še le vojaki iz Kološvara naredili mir.

Lisbona 31. januarja. Uradni list prijavlja kraljevo pismo, v katerem se odreka petini svoje civilne liste na korist državne blagajnice glede na neugodno stanje dežele.

Dunaj 1. januarja. Cesar podelil je Bacquehemu veliki križ Leopoldovega reda.

Razne vesti.

* (Proti hripi.) V Londonu vrše se pogajanja mej predsednikom kraljevskega angleškega zdravniškega kolegija in vlado, da se imenuje kraljevska komisija, ki bi preiskala uzroke hripe ter našla sredstva, kako zabraniti to razširjeno bolezen.

* (Kraljica Natalija zbolela je) nevarno na hripi v Biaritzu. Njeno prejšnjo dvorno damo gospo Daničevó pozvali so telegrafično k bolni kraljici.

* (Iz Požuna se poroča,) da je bila vest, da je pogorel cesarski grad Schlosshof, neosnovana. Zgorelo je samo neko gospodarsko poslopje.

* (Velik požar.) V Brnu pogorela je velika predilnica g. Kafke in Komp. v petek ponoči popolnoma. Škode je nad jeden milijon. Štirje ognjegasci bili so težko poškodovani.

* (Nesreča na železnici.) Na progi Vilna-Rovno na Ruskem zadela sta osobni in tovarni vlak. Oba stroja in deset vagonov bilo je popolnoma zdrobljenih. Več oseb je mrtvih, nad dvajset pa težko ranjenih.

* (Zgorelo gledališče.) V Königsbergu na Pruskem zgorelo je pretekli teden dne 24. januarja zjutraj gledališče popolnoma. Ker je bila zgradba precej lahna, razširil se je požar tako naglo, da se ni moglo rešiti ničesar.

* (Roparski napad v železniškem vagonu.) Na železniški progi Rosendael-Wissingen zgodil se je grozen roparski umor, kakor se poroča iz Utrehta. Na postaji Wissingen našli so uradniki v nekem vagonu drugega razreda žensko s prerezanim vratom in popolnoma oropano. Morilec pobegnil je brzkone mej potom.

* (Grozen položaj.) Staro revno zakonsko dvojico v Parizu pogrešali so sosedje že nekoliko dni. Ko je policija odprla zaprto stanovanje, našli so v jedni postelji mrtvo ženo, poleg nje pa popolnoma onemoglega moža, ki ni mogel ganiti nobenega uda. Siromak je povedal, da je žena umrla pred dvema dnevoma, da pa, ker je popolnoma hrom, ni mogel ustati iz postelje in je tako dva dneva bil v tem groznem položaji poleg mrtve žene.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkotam prebavljenja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prasek“, ker upliva na prebavljenje trajno in uravnovadno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 1 gld. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zdravatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaščitovan z varnostno znamko in podpisom. Manj od 2 skatljice se ne pošilja. 3 (42-2)

Družba sv. Cirila in Metoda

prejela je meseca decembra 1891. leta:

1. Od podružnic letnih doneskov:		
St. Peterska v Ljubljani	75 gld.	30 kr.
Logatec	19	40
Medgorje na Koroškem	24	54
Kostanjevica	15	75
Ajdovščina	43	—
Sevnica na Štajerskem	35	—
Izvanakademska v Gradci	10	—
Rečica na Štajerskem	24	—
Akademski v Gradci	40	78
Kotmaravci na Koroškem	12	—
Vrhnika	29	—
Metlika	13	50
Idrija	15	55
Maribor	14	30
Prem	10	—
Poljanska dolina	92	—
Celje	47	—
Bolec	10	20
Kobarid	23	40
Bled	18	—
Slovenji gradec	50	—
St. Peterska v Ljubljani	24	—
Krško	5	—
Podgrad	20	—
Kamnik	50	—
Loški potok	22	30

2. Od darovateljev:		
Gospo iz Litije in Smartina	10	35
Slovenska in hrvatska mladina na Dunaji	20	30
Učiteljski kandidatje v Ljubljani	6	—
Ljubljanski bogoslovci	100	—
Dobitek pri igri v St. Petru na Krasu	1	33
Gg. Žirovnik in Belec v St. Vidu za novo letnico	9	—
Dohodek tombole v Sodražici	16	12
Vesela družba v Črnomlju	5	—

V Ljubljani, 31. decembra 1891.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Tomo Zupan, prvomestnik. **Dr. J. Vošnjak,** blagajnik.

Loterijske srečke 30. januarja.

Na Dunaji: 78, 75, 72, 29, 81.
V Gradci: 41, 79, 14, 70, 20

Št. 23. Slovensko gledališče v Ljubljani. Dr. pr. 463.

V torek, dné 2. februvarja 1892.

V dvorani Ljubljanske čitalnice.

GVRČEK.

Slika iz kmetskega življenja v petih dejanjih. Po Charlotte Birch-Pfeifferjevi „Die Grille“ poslovenil Davorin Hostnik. Režiser gospod Ignacij Borštnik.

OSOBE:

Oče Bujan	—	—	gospod Verovšek.
Mati Bujanka	—	—	gospica Slavčeva.
Sobin Bujanovič	—	—	gospod Borštnik.
Borko Bujanovič	—	—	gospod Danilo.
Martin	—	—	gospod Bergant.
Vidak	—	—	gospod Lovšin.
Stajko	—	—	gospod Hrastnik.
Peter	—	—	gospod Gostinčar.
Starka Sardana	—	—	gospa Danilova.
Stana, nje unuka	—	—	g. Borštnik-Zvonarjeva.
Oče Nadej	—	—	gospod Oblak.
Milunka, njegova hči	—	—	gospica Polakova.
Stamenka	—	—	gospica Heljelova.
Tihana	—	—	gospica Kozjakova.

Zadnje dejanje vrši se leto pozneje nego li prejšnja dejanja.

Tujci:

31. januarja.

Pri **Malléi:** Ehrenstein, Junk, Westen, Pollak, Awarone, Frankl, Truska, Weltman z Dunaja. — Dessaus iz Celovca.

Pri **Stann:** Kalhermatten, Ullrich, Kohn, Berger z Dunaja. — Lechner iz Grada. — Jurschitzka, Baudagist iz Prage. — Jelloušek iz Ilirske Bistrice. — Fischer iz Budimpešte.

Pri **avstrijskem cesarju:** Žigon iz Škofje Loke. — Dr. Romich s Krškega. — König, Luzar z Dunaja. — Dobrila iz Beljaka. — Bergant iz Grada

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. januarja t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 75	Špeh povejen, kgr.	62
Rež,	6 80	Surovo maslo,	70
Ječmen,	4 39	Jajce, jedno :	25
Oves,	3 09	Mleko, liter	8
Ajda,	6 46	Goveje meso, kgr.	62
Proso,	5 10	Telečje	58
Koruza,	5 20	Svinjsko	48
Krompir,	2 50	Kostrunovo	40
Leča,	11	Pišanec.	60
Grah,	11	Golob	24
Fižol,	10	Seno, 100 kilo.	187
Maslo, kgr.	84	Slama,	214
Mast,	64	Drva trda, 4 metr.	7
Špeh frišen	50	molika, 4	5

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
30. jan.	7. zjutraj	738.3 mm.	-6.6° C	sl. svz.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	736.6 mm.	3.2° C	sl. sev.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	736.8 mm.	-1.6° C	sl. svz.	d. jas.	0.00 mm.
31. jan.	7. zjutraj	735.5 mm.	-6.2° C	sl. svz.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	734.7 mm.	4.6° C	sl. vzh.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	735.5 mm.	1.2° C	brezv.	jasno	0.00 mm.

Srednja temperatura -1.7° in -0.1°, za 2.4° in 1.0° pod normalom.

Dunajska borza

dné 1. februvarja t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 95.10	— gld. 95.10
Srebrna renta	94.55	— 94.75
Zlata renta	111.25	— 111.95
5% marcna renta	103.05	— 103.10
Akcije narodne banke	1058.—	— 1057.—
Kreditne akcije	309.75	— 307.75
London	117.90	— 117.95
Srebro	—	—
Napol.	9.37	— 9.37 1/2
C. kr. cekini	5.59	— 5.59
Nemške marke	57.80	— 57.85
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	137 gld. 75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	182
Ogerska zlata renta 4%	—	108
Ogerska papirna renta 5%	—	102
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	115
Kreditne srečke	100 gld.	184
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	162
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	233

Zahvala.

Za mnogobrojne izkaze srčnega sočutja mej boleznijo in ob smrti moje iskreno ljubljene in nepozabne soproge, gospe

Amalijs Komotar roj. Flis

za mnoge darovane prekrasne vence in za častno spretnost k zadnjemu počitku izrekam vsem dragim in ljubim prijateljem, znancem in sorodnikom, zlasti še gg. pevecem za gniljive nagrobnice, svojo najsrčnejšo zahvalo tem potem, ker mi ni mogoče zahvaliti vsakega posebe.

Anton Komotar

(121) c. kr. notar na Vrhniki.

„Pavliha“ ilustr. humoristični list

(jediní slovenski šaljivo-zabavni list)

izhaja 15. in 30. dan vsakega meseca

ter velja 1 gld. za četrt leta.

Uredništvo in upravnistvo v Ljubljani, Krakovski nasip št. 18, I. nadstropje. (113-2)

Najboljše sredstvo

Prebavno vino

(Vinum digestivum Breymesser)

iz knezoškofjske dvorne lekarne v Briksenu

Mr. F. C. Breymesserja

je najboljše in najsigurnejše sredstvo, da se hitro lečijo vsakovrstne motitve prebavljanja ali zapeka.

Cena velike steklenice z navodilom za porabo 1 gld.

Steklenica za poskušnjo stane 30 kr.

Dobiva se v lekarni gosp. J. Švebode v Ljubljani. (595-14)

za bolni želodec!

„Slavija“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Podpisani generalni zastop naznanja, da je z današnjim dnem prevzel v njegovih pisarnah voditeljstvo oddelka za zavarovanje življenja

gospod Josip Presenc

dosedanji glavni zastopnik zavarovalnice „UNIO CATOLICA“.

V Ljubljani, dné 1. februvarja 1892.

Generalni zastop banke „Slavije“:

Ivan Hribar.

Gradba razširjenja šole.

Dne 6. marca t. l. ob 11. uri vršila se bode v pisarni občinskega urada v Sevnici **zniževalna dražba za gradbo razširjenja štirirazredne šole v Sevnici.**

Skupni trošek za to podjetje proračunjen je na 3929 gld. 37 kr.

Načrti, proračuni in stavbeni pogoji razporejeni so v občinski pisarni v Sevnici v pregled.

Krajni šolski svet v Sevnici

dne 29. januarja 1892.

(113-1)

Velika Praška razstavna loterija.

(35-9)

Glavni dobitnik

goldinarjev **100.000** goldinarjev

Srečke po 1 gld. prodaja **J. C. MAYER.**

Zadnji teden.

Kavarna

na vogalu Kongresnega trga in Vegove ulice, s pripadajočim stanovanjem, odda se v najem s 1. majem t. l. Več pove administracija hiše, Kongresni trg št. 12. (76-8)

Novo racijonalno zdravljenje.

Vsem bolnim na živcih

se najtopleje priporoča 21. izdaja izšle brošure Romana Weissmann-a

Ueber Nervenkrankheiten, Vorbeugung und Heilung.

Dobiva se zastoj (332-22) v lekarni J. Svobode v Ljubljani.

Spričevala znanih zdravnikov.

Neskojivo.

Brez zdravil.

Št. 23.096.

Razglas.

(77-3)

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane naznanja, da je občinski svet v seji z dne 1. decembra letos sklenil:

- za vsakega psa, katerega ujame kožederec tekom meseca marca v mestnem okrožji z neveljavno marko ali brez marke, pa ga izpusti vsled dovoljenja magistratovega tekom 48 ur, plača lastnik psa kožederu odkupnino jednega (1) gld.;
- za vsakega psa, katerega ujame kožederec v dóbi od 1. aprila do konca decembra v mestnem okrožji z neveljavno marko ali brez marke, pa ga izpusti vsled dovoljenja magistratovega tekom 48 ur, plača lastnik psa kožederu odkupnino dveh (2) gld.

Ti določili stopita na mesto § 9 pravil o poberanju pasje takse v Ljubljani z dne 3. junija 1881, št. 8803.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 28. decembra 1891.

Alozij Korsika v Ljubljani.

Umetno in kupčijsko vrtnarstvo.

Izdelovatelj vencev in šopkov.

Ilustrovani katalogi dobó se zastoj in franko.

Trgovina s semeni.

(67-3)

Pozor!

gospodinje!

Pozor!

! Razprodaja !

Razprodaja

modrobelo posteklene plošče-
vinaste kuhinjske posode

pri

Andr. Druškovič-u

trgovina z železjem

v Ljubljani, Mestni trg št. 10.

Dobiva se tudi vsakovrstno hišno in kuhinjsko orodje po najnižji ceni. — S tem ponuja se vsem p. n. gospodarjem, gostilničarjem, predstojništvom boln-
nic itd. najboljša prilika, svoje hišno in kuhinjsko orodje po ceni dopolniti ali pa si novo omisliti.

Nevestam priporočam svojo nalašč za novo gospodarstvo sestavljeno hišno potrebščino iz železa od gld. 15.— do gld. 200.—.

Vnanja naročila se takoj in vestno izviré.

(54-6)

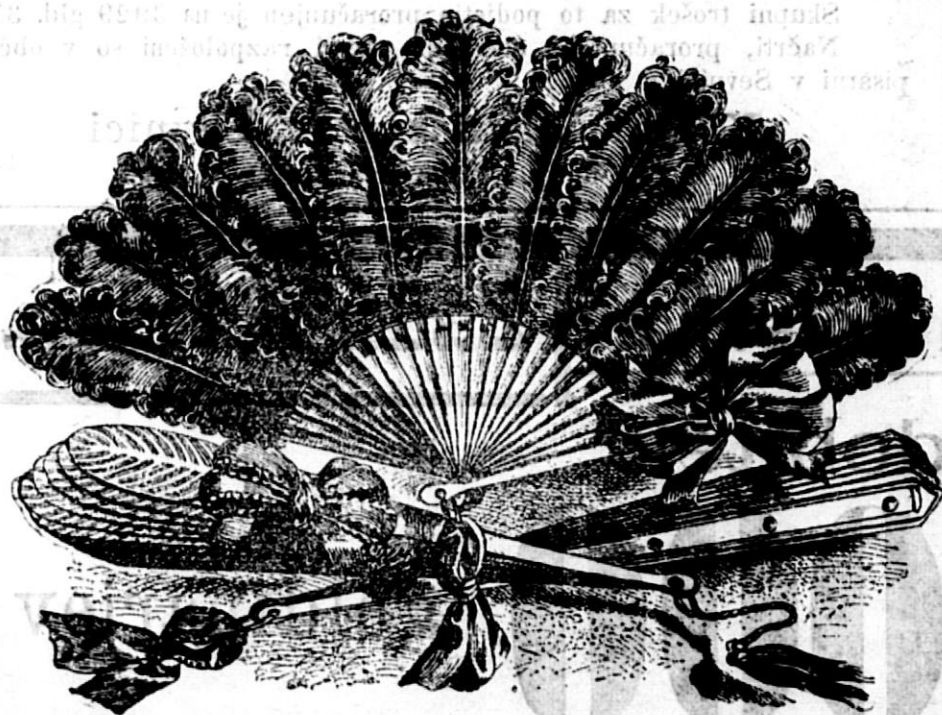
! Najnižje cene !

! Razprodaja !

J. S. BENEDIKT

v Ljubljani, na Starem trgu.

(956-14)

Pahalke za ples
Moderci za ples
Blago za ples
Rokavice za ples
Nogovnice za ples
Kravate za ples
Entré za ples
Cvetke za ples
Nakit za lase za ples

35 kr. velja meter atlasa v najlepših barvah, primernih za ples 35 kr.

samo dokler je kaj zaloge.